

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

ASESIAD EFFAITH, DOGFENNU

Y cynllun Cymhelliant Addysg Gychwynnol i Athrawon ar gyfer pynciau â blaenoriaeth: asesiad effaith integredig

Aseswyd effaith y Cynllun Cymhelliant Addysg Gychwynnol i
Athrawon ar gyfer Pynciau â Blaenoriaeth ar nifer o feysydd.

Cyhoeddwyd gyntaf: 17 Tachwedd 2023

Diweddarwyd ddiwethaf: 9 Hydref 2024

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Ewch i <https://www.llyw.cymru/y-cynllun-cymhelliant-addysg-gychwynnol-i-athrawon-ar-gyfer-pynciau-blaenoriaeth-asesiad-effaith-html> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybodaeth am [hawlfraint](#).

Cynnwys

Pa gamau gweithredu y mae Llywodraeth Cymru yn eu hystyried a pham?

Casgliad

Diweddariadau

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Ewch i <https://www.llyw.cymru/y-cynllun-cymhelliant-addysg-gychwynnol-i-athrawon-ar-gyfer-pynciau-blaenoriaeth-asesiad-effaith-html> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybodaeth am [hawlfraint](#).

Pa gamau gweithredu y mae Llywodraeth Cymru yn eu hystyried a pham?

Mae'r cynnig yn ymwneud â pharhad y Cynllun Cymhelliant Addysg Gychwynnol i Athrawon ar gyfer Pynciau â Blaenoriaeth ('y Cynllun'). Nid yw'n gwneud unrhyw newidiadau sylfaenol i'r polisi presennol, ac mae'r asesiad effaith hwn yn ailasesu'r Cynllun i gofnodi a lliniaru unrhyw effeithiau negyddol a nodir.

Mae fersiwn o'r Cynllun wedi bod ar waith ers tua 20 mlynedd a thros yr amser hwnnw mae wedi esblygu i ddiwallu anghenion newidiol y sector. Mae fersiwn gyfredol y Cynllun yn gwneud taliad i athrawon dan hyfforddiant ar ôl iddynt gwblhau rhaglenni addysg gychwynnol i athrawon (AGA) penodedig lle mae'r cymhwyster yn darparu arbenigedd pwnc ar gyfer addysgu yn y sector ysgolion uwchradd (plant a phobl ifanc 12 i 16 oed). Mae'r Cynllun yn un o dri chynllun sydd ar gael i athrawon dan hyfforddiant.

Y lleill yw'r Cynllun Cymhelliant Addysg Gychwynnol i Athrawon o Gymunedau Ethnig Lleiafrifol a'r Cynllun Iaith Athrawon Yfory. Gellir hawlio cymhellion yn ychwanegol at y Cyllid Myfyrwyr sydd ar gael yng Nghymru i fyfyrwyr AGA llawnamser a rhan-amser.

Mae cynlluniau cymhelliant Llywodraeth Cymru yn gweithio fel cyfres, a dim ond rhan fach o'r mentrau i hyrwyddo gyrfaedd addysgu yng Nghymru yn ehangach yw'r rhain. Mae holl gymhellion Llywodraeth Cymru ar gyfer AGA wedi'u bwriadu fel ymyriad recriwtio i fynd i'r afael â diffygion uniongyrchol sydd i'w gweld (megis y 'pynciau â blaenoriaeth' gan gynnwys athrawon pynciau STEM, athrawon cyfrwng Cymraeg ac athrawon ethnig leiafrifol) yn y gweithlu addysgu mewn modd cymesur er mwyn helpu i recriwtio ar gyfer AGA mewn ffordd benodol ac wedi'i thargedu.

Comisiynodd Llywodraeth Cymru [sawl adroddiad ymchwil yn edrych ar agweddau penodol ar strategaethau cymell athrawon](#) newydd drwy Gyngor y

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Ewch i <https://www.llyw.cymru/y-cynllun-cymhelliant-addysg-gychwynnol-i-athrawon-ar-gyfer-pynciau-blaenoriaeth-asesiad-effaith-html> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybodaeth am [hawlfraint](#).

Gweithlu Addysg (CGA) (cyrchwyd ddiwethaf 4 Ebrill 2023). Cyhoeddwyd canfyddiadau'r adroddiadau yn 2019 ac mae llawer ohonynt mewn perthynas â chynlluniau cymhelliant Cymru wedi cael eu gweithredu, yn eu plith:

- Cynnig bwrsariaeth symlach a mwy safonol yng Nghymru.
- Canolbwyntio ar arbenigedd pwnc.
- Cymhellion sy'n cael eu hystyried yn ofalus fel rhan o strategaeth ehangach, gyfannol i recriwtio i'r proffesiwn addysgu.

Mae'r dystiolaeth hon, ynghyd ag **adroddiadau eraill a gomisiynwyd gan Lywodraeth Cymru** (Llywodraeth Cymru, 2019) yn awgrymu nad cymhellion ariannol yw'r ffactor pwysicaf i'r rhan fwyaf o fyfyrwyr sy'n dewis dilyn AGA. Fodd bynnag, fel y nodwyd yn yr adroddiadau, mae'r mater yn un cymhleth ac mae angen ei osod yng nghyd-destun datblygu'r proffesiwn fel cynnig gyrfa deniadol.

Yn ôl tystiolaeth ddiweddar sy'n ymwneud â chynlluniau cymhelliant hyfforddiant cychwynnol i athrawon (HCA) Lloegr (Y Sefydliad Cenedlaethol er Ymchwil i Addysg, 2022), mae tystiolaeth gref a chyson bod bwrsariaethau hyfforddi yn gysylltiedig â chynnydd yn y nifer a gaiff eu recriwtio i HCA.

Er bod y cynlluniau cymhelliant yng Nghymru a Lloegr yn wahanol, maent yn weddol debyg o ran y symiau cymhelliant dros y cyfnod y mae'r ymchwil yn cyfeirio ato.

Tystiolaeth arall sy'n cefnogi'r defnydd o'r Cynllun i ddenu arbenigwyr pwnc i raglenni AGA Cymru yw'r penderfyniad diweddar i ychwanegu Bioleg fel pwnc â blaenoriaeth. Dangosodd dadansoddiad o niferoedd recriwtio i AGA ac o'r gweithlu fod angen denu arbenigwyr Bioleg i'r proffesiwn. Ar ôl cyflwyno Bioleg fel un o'r pynciau cymwys y mae cymhelliant ar gael ar eu cyfer, cynyddodd y nifer a gaiff eu recriwtio i raglenni AGA Bioleg Uwchradd gan gau'r bwch rhwng y dyraniad cenedlaethol a'r niferoedd gwirioneddol a gaiff eu recriwtio.

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Ewch i <https://www.llyw.cymru/y-cynllun-cymhelliant-addysg-gychwynnol-i-athrawon-ar-gyfer-pynciau-blaenoriaeth-asesiad-effaith-html> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybodaeth am [hawlfraint](#).

Mae Llywodraeth Cymru yn parhau i weithio gyda CGA a'n Partneriaethau AGA i fonitro'r effaith ar recriwtio athrawon dan hyfforddiant a'r sylfaen dystiolaeth ar gyfer parhau i ddefnyddio cymhellion i gyrraedd ein nodau.

Fel y nodwyd uchod, dylid ystyried defnyddio cymhelliant ariannol yn rhan o set ehangach a chyfannol o fesurau i sicrhau bod gan ein gweithlu addysgu ddigon o athrawon, a bod athrawon sydd â'r sgiliau a'r wybodaeth mewn meysydd pwnc arbenigol ar gael i addysgu mewn ysgolion ledled Cymru i ddiogelu addysg plant a phobl ifanc. Mae hyn yn cael effaith gadarnhaol arnyn nhw'u hunain, eu teuluoedd a'u cymunedau. Mae diben a nodau ehangach addysg yn cael effeithiau cadarnhaol sylweddol. Fodd bynnag, nid yw effaith y cynnig penodol hwn yn fawr gan mai darn bach yw'r cynnig o'r gwaith llawer ehangach sy'n gysylltiedig â sicrhau system addysg o ansawdd uchel yng Nghymru.

Mae gan y cynnig nodau hirdymor clir i barhau i hwyluso'r gwaith o gyflwyno'r cwricwlwm drwy sicrhau gweithlu addysgu arbenigol, o ansawdd uchel ac sydd wedi cael addysg addas. Mae hyn yn cefnogi'n anuniongyrchol yr amcanion canlynol yn y Rhaglen Lywodraethu:

- Parhau â'n rhaglen hirdymor o ddiwygio addysg, a sicrhau bod anghydraddoldebau addysgol yn lleihau a bod safonau'n codi.
- Cefnogi ysgolion ac athrawon i gyflwyno ein Cwricwlwm i Gymru.
- Ehangu cyfran y gweithlu addysg sy'n gallu addysgu a gweithio drwy gyfrwng y Gymraeg.
- Gweithredu'r Ddeddf Anghenion Dysgu Ychwanegol newydd.

Ymgynghorir â'n partneriaid allweddol, Partneriaethau AGA, CGA ac Estyn, yn flynyddol o ran asesu'r effaith ar recriwtio athrawon dan hyfforddiant a gwella nodau polisi'r cynnig yn barhaus. Yn ogystal, mae ein Partneriaethau AGA a CGA, fel partneriaid gweithredu'r cynnig, yn ymwneud â'r cylch rhinweddol parhaus o welliant parhaus wrth weithredu'r cynnig yn ymarferol.

Disgwylir i'r broses o weithredu'r cynnig ar gyfer blwyddyn academaidd 2023 i

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Ewch i <https://www.llyw.cymru/y-cynllun-cymhelliant-addysg-gychwynnol-i-athrawon-ar-gyfer-pynciau-blaenoriaeth-asesiad-effaith-html> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybodaeth am [hawlfraint](#).

2024 gostio tua £3 miliwn i £6 miliwn. Mae'r cynnig yn cael ei arwain gan y galw ac yn dibynnu ar y niferoedd a gaiff eu recriwtio i raglenni AGA. Mae'r gyllideb ar gyfer y cynnig hwn yn cael ei darparu'n flynyddol yn amodol ar adolygu, gwerthuso a modelu ariannol parhaus. Telir costau'r cynnig drwy'r gyllideb addysg. Nid oes angen unrhyw gyllid ychwanegol i weithredu'r cynnig.

Nid oes angen deddfwriaeth sylfaenol nac is-ddeddfwriaeth. Fodd bynnag, mae gan bob cynllun cymhelliant AGA gynllun cyfreithiol sy'n ategu ac yn egluro gofynion y grant a'r modd y caiff ei ddarparu ar gyfer yr ymgeiswyr hynny sy'n dymuno gwneud cais.

Casgliad

Sut mae'r bobl y mae'r cynnig fwyaf tebygol o effeithio arnynt wedi bod yn rhan o'i ddatblygu?

Gwahoddir cynrychiolwyr o'r sefydliadau sy'n ymwneud â darparu AGA yng Nghymru, gan gynnwys Sefydliadau Addysg Uwch, Ysgolion, CGA ac Estyn i ymgysylltu â'r polisi a'r gwaith o weithredu'r cynnig yn flynyddol. Mae undebau'r gweithlu addysg hefyd yn cael yr wybodaeth ddiweddaraf am unrhyw newidiadau posibl i'r polisi a'r gwaith o weithredu'r cynnig yn ymarferol.

Beth yw'r effeithiau cadarnhaol a negyddol mwyaf?

Mae datblygu proffesiwn addysg o ansawdd ar ddechrau taith dysgu proffesiynol unigolyn yn ganolog i wireddu ein gweledigaeth ar gyfer addysg yng Nghymru ac yn un o'r pedwar amcan galluogi yn 'Addysg yng Nghymru: Cenhadaeth ein cenedl'.

Bydd y cynnig yn cael effaith gadarnhaol ar athrawon dan hyfforddiant sy'n

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Ewch i <https://www.llyw.cymru/y-cynllun-cymhelliant-addysg-gychwynnol-i-athrawon-ar-gyfer-pynciau-blaenoriaeth-asesiad-ffaith-html> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybodaeth am [hawlfraint](#).

gymwys i wneud cais a chael y cymhelliant ariannol.

Yn ogystal, mae'r cynnig yn cael ychydig o effaith gadarnhaol anuniongyrchol ar blant a phobl ifanc. Bwriad y cynnig yw sicrhau bod digon o athrawon sydd â'r sgiliau a'r wybodaeth mewn meysydd pwnc arbenigol ar gael i addysgu mewn ysgolion ledled Cymru gan ddiogelu addysg plant a phobl ifanc drwy'r Cwricwlwm i Gymru.

Mae sicrhau gweithlu addysgu i ddiogelu addysg plant a phobl ifanc yn cael effeithiau cadarnhaol arnyn nhw'u hunain, eu teuluoedd a'u cymunedau. Mae diben a nodau ehangach y cwricwlwm ac addysg yn cael effeithiau cadarnhaol sylweddol ar bobl, cymunedau, yr economi a'r Gymraeg. Fodd bynnag, nid yw effaith y cynnig penodol hwn yn ddigon arwyddocaol i'w mesur mewn ffordd ystyrlon gan mai darn bach yw'r cynnig o'r gwaith llawer ehangach sy'n gysylltiedig â sicrhau system addysg o ansawdd uchel yng Nghymru.

Yn sgil yr effeithiau a nodwyd, sut y bydd y cynnig:

- yn sicrhau'r cyfraniad mwyaf posibl at ein hamcanion llesiant a'r saith nod llesiant a/neu,
- yn osgoi, lleihau neu liniaru unrhyw effeithiau negyddol?

Mae sicrhau proffesiwn addysgu cydweithredol, o ansawdd uchel ac sy'n seiliedig ar ymchwil, yn cyfrannu at nifer o'r nodau llesiant, gan gynnwys Cymru lewyrchus, Cymru sy'n fwy cyfartal, Cymru o gymunedau cydlynus, a Chymru â diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu. Bwriad y cynnig yw cefnogi recriwtio athrawon pwnc arbenigol dan hyfforddiant i AGA, ac wedi hynny i'r gweithlu addysgu ysgolion, sy'n ofynnol i gyflwyno'r Cwricwlwm i Gymru, sef y prif gyfrwng ar gyfer cyfrannu at les plant a phobl ifanc ledled Cymru.

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Ewch i <https://www.llyw.cymru/y-cynllun-cymhelliant-addysg-gychwynnol-i-athrawon-ar-gyfer-pynciau-blaenoriaeth-asesiad-effaith-html> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybodaeth am [hawlfraint](#).

Sut bydd effaith y cynnig yn cael ei monitro a'i gwerthuso wrth iddo fynd rhagddo a phan ddaw i ben?

Mae'r cynnig yn cael ei adolygu'n flynyddol yn erbyn ei nodau, a'r data a'r gyllideb sydd ar gael. Gwahoddir rhanddeiliaid allweddol i ymgysylltu â'r broses hon a darparu tystiolaeth ar gyfer gwella ac asesu effaith yn barhaus.

Bydd yr asesiad effaith diweddaraf hwn yn cael ei adolygu'n flynyddol fel rhan o hyn i fonitro effaith y cynnig ac unrhyw newidiadau posibl a wneir o ystyried data a thystiolaeth newydd.

Diweddariadau

Mae pob asesiad effaith integredig ar gyfer addysg gychwynnol athrawon (AGA) yn cael ei adolygu'n flynyddol. Pan wneir newidiadau sylweddol bydd diweddariad yn cael ei ddarparu, neu bydd asesiad effaith integredig newydd yn cael ei gyhoeddi.

Efallai na fydd y ddogfen hon yn hollol hygyrch.

Drllenwch ein [datganiad hygyrchedd](#) i gael rhagor o wybodaeth.

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Ewch i <https://www.llyw.cymru/y-cynllun-cymhelliant-addysg-gychwynnol-i-athrawon-ar-gyfer-pynciau-blaenoriaeth-asesiad-effaith-html> i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybodaeth am [hawlfraint](#).